

12-боб. Божхона ҳудудида қайта ишлаш

70-модда. Божхона ҳудудида қайта ишлаш божхона режими

Божхона ҳудудида қайта ишлаш божхона режими шундай режимки, бунда товар божхона ҳудудига қайта ишлаш ва уни қайта ишлаш маҳсулотлари тарзида олиб чиқиш мақсадида, божхона божлари ва солиқлар тўлашдан шартли озод этилган ҳолда олиб кирилади.

Товар божхона ҳудудида қайта ишлаш мақсадида олиб кирилганда иқтисодий сиёсат чоралари қўлланилмайди, бундан ушбу Кодекснинг [82-моддасида](#) назарда тутилган тақиқлар ва чекловлар мустасно.

Чет эл товарлари билан божхона ҳудудида товарларни қайта ишлаш операциялари амалга оширилган тақдирда Ўзбекистон товарларидан, шу жумладан чет эллик шахс томонидан олинган Ўзбекистон товарларидан божхона ҳудудида қайта ишлаш божхона режимига жойлаштирилмаган ҳолда фойдаланишга йўл қўйилади.

Товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш божхона режимига жойлаштириш ушбу Кодекс [21-бобининг](#) қоидаларига мувофиқ божхона органи томонидан бериладиган товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш рухсатномаси асосида амалга оширилади.

71-модда. Товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш операциялари

Товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш операциялари қуйидагилардан иборат:

олиб кирилган товарни унинг дастлабки хоссалари ва индивидуал кўрсаткичларини ўзгартириб, лекин қайта ишлаш маҳсулотида уни идентификациялаш имконини берувчи товар хусусиятларини сақлаган ҳолда бевосита қайта ишлаш ёки унга ишлов бериш, бундан ушбу Кодекс 74-моддасининг [учинчи қисмида](#) назарда тутилган ҳоллар мустасно;

олиб кирилган товардан фойдаланган ҳолда бошқа товар тайёрлаш, шу жумладан монтаж қилиш, йиғиш ёки қисмларга ажратиш;

товарни таъмирлаш, шу жумладан уни тиклаш ва таркибий қисмларини алмаштириш;

қайта ишлаш маҳсулотларини ишлаб чиқаришга кўмаклашувчи ёки уларнинг ишлаб чиқарилишини енгиллаштирувчи бошқа товарлардан, агар бу товарлар қайта ишлаш жараёнида тўлиқ ёки қисман ишлатилса, хом ашё сифатида фойдаланиш. Мазкур операция ушбу қисмда кўрсатилган бошқа операциялардан бири билан бир вақтда бажарилиши керак.

Товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш операциялари жумласига қуйидагилар кирмайди:

товарнинг бут сақланишини таъминлаш, уни сотишга ва ташишга тайёрлаш операциялари;

ҳар қандай турдаги ҳайвонларнинг наслини олиш, уларни парваришлаш ва клонлаштириш, бўрдоқига боқиш ва тутиш (ушлаш, овлаш), шунингдек уларнинг маҳсуллари олиш ва тўплаш;

ҳар қандай ўсимлик турларини етиштириш ва йиғиш;

фойдали қазилмаларни қазиб олиш;

ахборотдан, аудио- ва видео ёзувлардан исталган турдаги ахборот ташувчи жисмларга нусха кўчириш ва уларни кўпайтириб олиш;

технологик жараёнда ёрдамчи восита сифатида чет эл товарларидан (ускуналар, дастгоҳлар, мосламалар ва бошқалар) фойдаланиш.

Товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш операциялари товарларни божхона ҳудудида қайта ишлаш учун рухсатнома олган шахс томонидан, шунингдек унинг топшириғига биноан бошқа шахс томонидан, агар рухсатномани олган шахс кўрсатилган операцияларни амалга оширишнинг бутун муддати давомида рухсатномада назарда тутилган талаблар ва шартларга риоя этилиши учун божхона органлари олдида жавобгар бўлиб қолаверса, амалга оширилиши мумкин. Товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш операцияларининг бошқа шахс томонидан амалга оширилиши товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш рухсатномасида акс эттирилган бўлиши керак.

72-модда. Товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш талаблари ва шартлари

Товарни божхона ҳудудида қайта ишлашга қуйидаги талабларга ва шартларга риоя этган ҳолда йўл қўйилади:

олиб кирилган товарни божхона органлари томонидан уни қайта ишлаш маҳсулотларида идентификациялашни ўтказиш мумкинлиги, бундан ушбу Кодекс 74-моддасининг [учинчи қисмида](#) назарда тутилган ҳоллар мустасно;

(72-модданинг биринчи қисми учинчи хатбошиси Ўзбекистон Республикасининг 2018 йил 3 октябрдаги ЎРҚ-494-сонли [Қонунига](#) асосан чиқарилган — Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 04.10.2018 й., 03/18/494/1992-сон)

агар товар ваколатли органлар томонидан назорат қилиниши лозим бўлса, божхона органларининг ахборот тизимида ушбу органларнинг рухсатномалари мавжудлиги;

техник-иқтисодий асосларнинг ва амалдаги қайта ишлаш жараёнининг кўрсаткичлари бир-бирига мос бўлиши;

товарни қайта ишлаш операцияларининг ушбу Кодекснинг [71-моддаси](#) талабларига мувофиқ бўлиши.

Контракт (шартнома, келишув) шартлари ёки қайта ишлаш жараёни техник-иқтисодий асосларининг кўрсаткичлари ўзгарган тақдирда товарни божхона

ҳудудида қайта ишлаш рухсатномасини бериш тўғрисида янги ариза берилиши керак. Бунда юридик шахс ўзгартирилганлиги, унинг номи ёки жойлашган ери (почта манзили) ўзгарганлиги, жисмоний шахснинг фамилияси, исми, отасининг исми ёки фаолият кўрсатадиган жойи ўзгарганлиги сабабли контракт (шартнома, келишув) шартлари ўзгарган тақдирда янги ариза бериш талаб этилмайди.

Товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш божхона режимида жойлаштириш Ўзбекистон Республикасининг ҳар қандай манфаатдор шахси томонидан, шу жумладан товарнинг эгаси бўлмаган ёки бевосита товарни қайта ишлаш операцияларини бажармайдиган шахс томонидан амалга оширилиши мумкин.

73-модда. Товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш божхона режимида жойлаштириш учун зарур бўладиган ҳужжатлар

Товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш божхона режимида жойлаштириш учун декларант божхона органига божхона юк декларациясини ва товарнинг кузатув ҳужжатларини тақдим этади.

Рухсат этиш хусусиятига эга тегишли ҳужжатлар бўлган тақдирда божхона ҳудудида қайта ишланадиган товарларга нисбатан божхона органларининг ахборот тизимида бундай ҳужжатлар мавжудлигини божхона органи мустақил равишда текширади.

74-модда. Божхона ҳудудида қайта ишлаш учун олиб кирилаётган товарни уни қайта ишлаш маҳсулотларида идентификациялаш

Божхона ҳудудида қайта ишлаш учун олиб кирилаётган товарни уни қайта ишлаш маҳсулотларида идентификациялаш ушбу Кодекс 46-моддасининг биринчи қисмида назарда тутилган усулларни қайта ишлаш учун олиб кирилаётган товарга нисбатан қўлланиладиган ҳолда амалга оширилади.

Ваколатли шахснинг сўровига биноан ҳамда божхона органининг розилиги билан ишлаб чиқаришда фойдаланиладиган хом ашё, материаллар ва бутловчи қисмлар тўғрисида, шунингдек қайта ишлаш маҳсулотларини ишлаб чиқариш технологияси ҳақида тақдим этилган батафсил маълумотларни тадқиқ этиш йўли билан олиб кирилаётган товарни идентификациялаш таъминланиши мумкин.

Божхона ҳудудида қайта ишлаш учун олиб кирилган товарни уни қайта ишлаш маҳсулотларида идентификациялаш қуйидаги ҳолларда талаб этилмайди, агар:

улар ушбу Кодекснинг 77-моддасига мувофиқ қайта ишлаш учун олиб кирилган товарга эквивалент товарни қайта ишлаш натижасида олинган бўлса;

ишлаб чиқаришнинг узлуксиз циклларида тааллуқли технологик жараёндан қайта ишлаш учун фойдаланилаётган бўлса;

божхона ҳудудида ўхшаш ва (ёки) айнан бир хил қайта ишлаш маҳсулотлари ишлаб чиқарилишини истисно этадиган ноёб технологик жараёндан қайта ишлаш учун фойдаланилаётган бўлса.

75-модда. Товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш муддати

Товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш рухсатномаси икки йил муддатга берилади.

Товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш рухсатномасини олган шахс ушбу Кодекснинг [80-моддасига](#) мувофиқ мазкур рухсатноманинг амал қилиш муддати тугашидан аввалроқ божхона режимини тугаллаш ҳуқуқига эга.

Бир мунча узоқ давом этадиган қайта ишлаш жараёни талаб қилинадиган айрим тоифадаги товарларга нисбатан товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш рухсатномасининг амал қилиш муддати ваколатли шахснинг аризасига кўра божхона органи томонидан икки йилдан кўпроқ муддатга узайтирилиши мумкин.

Айни бир товарларни айни бир хил шароитларда божхона ҳудудида қайта ишлаш бўйича мунтазам операциялар амалга оширилаётганда, шахснинг аризасига кўра унга товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш рухсатномаси сўралган муддатга, лекин беш йилдан кўп бўлмаган муддатга берилиши мумкин.

Товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш рухсатномасининг амал қилиш муддати ва қайта ишлаш муддати товар божхона ҳудудида қайта ишлаш божхона режимига жойлаштирилган кундан эътиборан, товар алоҳида туркумлар билан олиб кирилганда эса, товарнинг биринчи туркуми божхона ҳудудида қайта ишлаш божхона режимига жойлаштирилган кундан эътиборан бошланади.

Товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш рухсатномасининг амал қилиш муддатини узайтириш тўғрисидаги ариза божхона органига ушбу рухсатноманинг амал қилиш муддати тугашига камида бир ой қолганда берилиши керак. Рухсатноманинг амал қилиш муддатини узайтириш рухсатномани олиш учун назарда тутилган тартибда амалга оширилади.

Ваколатли шахс томонидан божхона органига товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш рухсатномасининг амал қилиш муддатини узайтириш тўғрисида ариза берилганлиги рухсатномада кўрсатилган товарни қайта ишлаш муддатини узиб қўймайди ёки тўхтатиб турмайди.

Товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш рухсатномасининг амал қилиш муддатини узайтириш рад этилган тақдирда, божхона ҳудудида қайта ишлаш божхона режимига жойлаштирилган товар ушбу Кодекснинг [80-моддасига](#) мувофиқ бошқа божхона режимига жойлаштирилиши маълум қилиниши керак.

76-модда. Божхона ҳудудида қайта ишлаш божхона режимида қайта ишлаш маҳсулотларининг чиқиш нормаси

Божхона ҳудудида қайта ишлаш маҳсулотларининг чиқиш нормаси товарни қайта ишлаш амалга ошириладиган ҳақиқий шароитлардан келиб чиққан ҳолда ваколатли шахс томонидан аниқланади ва товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш рухсатномаси берилаётганда божхона органи томонидан белгиланади.

Қайта ишлаш маҳсулотларининг чиқиш нормаси белгиланаётганда божхона органлари ваколатли шахс тақдим этган қайта ишлашнинг технологик жараёни тўғрисидаги маълумотлар кўрсатилган ҳужжатларга ҳамда ваколатли органнинг ва (ёки) ваколатли ташкилотларнинг (шу жумладан божхона лабораторияларининг) қайта ишлашнинг аниқ технологик жараёнига асосланган хулосаларига таянади.

Қайта ишлаш маҳсулотларининг тавсифи, миқдори, сифати қайта ишлаш маҳсулотларининг чиқиш нормаси белгиланганидан кейин аниқланади.

77-модда. Олиб кирилган товарларнинг эквивалент компенсацияси

Эквивалент компенсацияга, яъни божхона ҳудудида қайта ишлаш божхона режимида жойлаштирилган, олиб кирилган товардан олинадиган қайта ишлаш маҳсулотини эквивалент товарни қайта

ишлаш орқали олинган бошқа товар билан, шу жумладан Ўзбекистон товари билан алмаштиришга, агар товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш операцияси таъмирлашдан иборат бўлса, товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш рухсатномаси асосида, шунингдек бошқа ҳолларда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори асосида йўл қўйилади.

Эквивалент товар деганда, божхона мақсадлари учун, ўз тавсифи, сифати ва техник хусусиятларига кўра олиб кирилган товарга мос келувчи товар тушунилади.

Эквивалент товар, божхона мақсадлари учун, олиб кирилган товар мақомини олади, у билан алмаштириладиган олиб кирилган товар эса, эквивалент товар эга бўлган мақомни олади.

Эквивалент товарни қайта ишлаш натижасида олинган маҳсулотларга ушбу бобнинг қоидаларига мувофиқ олиб кирилган товарни қайта ишлаш маҳсулотлари сифатида қаралади.

Агар товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш учун берилган рухсатномада эквивалент компенсация назарда тутилган бўлса, божхона ҳудудида қайта ишлаш учун товар олиб кирилгунига қадар қайта ишлаш маҳсулотларини олиб чиқишга йўл қўйилади.

78-модда. Божхона ҳудудида қайта ишлаш божхона режимида товар таъмирланаётганда қайта ишлаш маҳсулотининг алмаштирилиши

Божхона ҳудудида қайта ишлаш божхона режимида товар таъмирланаётганда қайта ишлаш маҳсулотининг алмаштирилишига қайта ишлаш маҳсулотига алмаштирилувчи товар божхона ҳудудида қайта ишлаш божхона режимида мувофиқ таъмирлаш учун мўлжалланган товар билан айнан бир хил ёхуд унга ўхшаш бўлган тақдирда йўл қўйилади.

Божхона ҳудудида қайта ишлаш божхона режимида товар таъмирланаётганда қайта ишлаш маҳсулотини алмаштириш учун контрактнинг (шартноманинг, келишувнинг) тегишли қоидалари ва (ёки) товарларни таъмирлаётган шахснинг кафиллик мажбуриятлари асос бўлади.

79-модда. Божхона ҳудудида қайта ишлашга олиб кирилган товарларнинг қолдиқлари ва чиқиндилари

Товарни божхона ҳудудида қайта ишлаш учун рухсатнома олган шахс қайта ишлаш натижасида ҳосил бўлган чиқиндиларни, шунингдек қайта ишланмаган олиб кирилган товар қолдиқларини ушбу Кодексда белгиланган шартлар асосида тегишли божхона режимларига жойлаштирган ҳолда, ушбу Кодекснинг [75-моддасига](#) мувофиқ белгиланган божхона ҳудудида

қайта ишлаш муддати тугайдиган кундан кечиктирмай тасарруф этиши керак.

80-модда. Божхона ҳудудида қайта ишлаш божхона режимини тугаллаш

Божхона ҳудудида қайта ишлаш божхона режими олиб кирилган товарнинг қайта ишлаш маҳсулотларини ёки унинг қолдиқларини, шунингдек товарни қайта ишлаш чиқиндиларини товарни божхона ҳудудида қайта ишлашнинг ушбу Кодекс [75-моддасида](#) белгиланган муддати тугайдиган кундан кечиктирмай олиб чиқиш ёхуд уларни бошқа божхона режимларига жойлаштириш билан тугалланиши керак.

Қайта ишлаш маҳсулотлари биттадан ортиқ туркумда олиб чиқиладиганда, қайта ишлаш маҳсулотлари миқдорининг божхона ҳудудида қайта ишлаш рухсатномасида кўрсатилган миқдорга мувофиқлигини текшириб кўриш вақти-вақти билан, лекин уч ойда камида бир марта ва қайта ишлаш маҳсулотларининг охириги туркуми божхона чегараси орқали олиб ўтилган кундан эътиборан ўттиз календарь кундан кечиктирмай амалга оширилиши мумкин.

Қайта ишлаш маҳсулотлари миқдорининг божхона ҳудудида қайта ишлаш рухсатномасида кўрсатилган миқдорга мувофиқлигини текшириб кўриш натижалари бўйича божхона органи рухсатнома олган шахс билан биргаликда далолатнома тузади. Агар олиб чиқилган қайта ишлаш маҳсулотларининг миқдори текшириб

кўриш натижасида рухсатномада кўрсатилган миқдордан ортиқлиги аниқлангудек бўлса, божхона органи қўшимча божхона тўловлари тўлаш зарурлиги тўғрисида қарор қабул қилади. Бундай ҳолда божхона органи рухсатнома олган шахсга қарор қабул қилинган куннинг эртасидан кечиктирмай ёзма шаклда хабар қилиши шарт. Агар бундай тўловларни тўлаш ёзма хабар олинган кундан эътиборан ўн иш куни ичида амалга оширилса, уларнинг суммаларига пеня ҳисобланмайди.

Товарларни божхона ҳудудида қайта ишлаш божхона режимида жойлаштирган шахс божхона ҳудудида қайта ишлаш божхона режими қўлланилганлиги тўғрисидаги маълумотларни божхона ҳудудида қайта ишлаш божхона режими амал қилиши тугаган кундан эътиборан ўттиз календарь кун ичида солиштириб чиқиши шарт.

81-модда. Қайта ишлаш маҳсулотларига, қолдиқларга ва чиқиндиларга нисбатан божхона тўловларини ҳамда иқтисодий сиёсат чораларини қўллаш

Олиб чиқиладиган қайта ишлаш маҳсулоти, қолдиқлар ва чиқиндилар божхона божлари ва солиқлар тўлашдан, шунингдек иқтисодий сиёсат чоралари қўллашдан озод этилади, бундан ушбу Кодекснинг [82-моддасида](#) назарда тутилган тақиқлар ва чекловлар мустасно.

Қайта ишлаш маҳсулотларини эркин муомалага чиқариш (импорт) божхона режимида жойлаштиришда божхона божлари ва солиқлар қайта ишлаш учун олиб кирилган товарларнинг божхона қийматидан ва (ёки) қайта ишлаш маҳсулотларининг чиқиш нормасига мувофиқ ишлатилган сонидан ҳамда товар эркин муомалага чиқариш (импорт) божхона режимида жойлаштирилган куни амалда бўлган, уларга нисбатан қўлланиладиган божхона тўловларининг ставкаларидан келиб чиққан ҳолда тўланади.

Қайта ишлаш маҳсулотлари уларнинг чиқиш нормаларида белгиланганидан кам миқдорда олиб чиқилган тақдирда, бундай фарққа нисбатан ушбу модданинг иккинчи қисмида белгиланган тартибда божхона тўловлари тўланади.

Товарларнинг қайта ишлаш чиқиндилари эркин муомалага чиқариш (импорт) божхона режимида жойлаштирилган тақдирда улар божхона ҳудудига шу ҳолатда олиб кирилганидаги каби божхона тўловлари тўланиши керак.

82-модда. Божхона ҳудудида қайта ишлаш божхона режимини қўллашга доир тақиқлар ва чекловлар

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси:

товарларнинг муайян турларига нисбатан божхона ҳудудида қайта ишлашга йўл қўйилмаслиги ҳолларини;

товарларнинг муайян турларини божхона ҳудудида қайта ишлаш бўйича айрим операцияларни ўтказишга доир чекловларни;

товарларни божхона ҳудудида қайта ишлаш божхона режимида жойлаштиришга доир миқдорий чекловларни белгилаши мумкин.